

STACJA 3

Dwie twarze maszyny (korzyści i zagrożenia AI)

KARTA PRACY DLA DRUŻYNY

Tematyka: Korzyści i zagrożenia związane ze sztuczną inteligencją (AI).
Zrozumienie, że asystent AI, nie jest człowiekiem ani pamiętnikiem.

Jesteście przed obliczem asystenta AI. Asystent AI to specjalny program, który potrafi odpowiadać na pytania i uczyć się. Sztuczna inteligencja nie jest człowiekiem, nie odróżnia dobra od zła i może uczyć się na wszystkim, co do niej wpisze. Bardzo ważne jest, aby nie wpisywać tam nic osobistego ani też szczegółowych informacji o innych, konkretnych osobach, aby informacje, które wpisujemy nie służyły do nauki sztucznej inteligencji. Pamiętajcie również, aby nie udostępniać swoich danych osobowych i informacji o sobie.

Zadanie 1

Podzielcie poniższe karty na dwie grupy: „KORZYŚCI Z AI” oraz „ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA ZE STRONY AI”. Wpiszcie w tabelę literę oznaczającą następujące stwierdzenia:

- *Karta A:* AI pomaga tłumaczyć trudne słowa i pomaga w uczeniu się.
- *Karta B:* AI może podawać nieprawdziwe i wprowadzające w błąd informacje.
- *Karta C:* Wpisanie do AI swoich haseł lub danych osobowych, problemów osobistych NIE jest bezpieczne, bo AI to NIE jest pamiętnik.
- *Karta D:* AI potrafi czytać teksty na głos i opowiadać żarty.

KORZYŚCI Z AI	ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA ZE STRONY AI

Zadanie 2

Rozwiążcie zagadki związane z zagrożeniami AI. Odpowiedzcie na poniższe pytania:

1. Jak nazywa się tekstowe polecenie (instrukcja), które wpisujesz do narzędzia AI?

Odpowiedź:
.....
.....

2. Złota zasada prywatności głosi: „Jeśli nie powiedziałbyś czegoś obcej osobie na ulicy, nigdy nie wpisuj tego do (uzupełnij lukę)”

Dlaczego?
.....
.....

3. Jak określa się bardzo realistyczny, ale fałszywy materiał wideo lub audio, w którym można modyfikować twarz i głos, często w celu siania dezinformacji, oszustwa finansowego lub cyberprzemocy?

Odpowiedź:
.....
.....

Podajcie przynajmniej dwie metody, po których można rozpoznać ten materiał.

4. Czy asystentowi AI można zdradzić swój sekret, dane o swoim zdrowiu lub hasło do e-dziennika?

STACJA 3

Dwie twarze maszyny (korzyści i zagrożenia AI)

KARTA MENTORA – OPIEKUNA STACJI

Rola mentora – jesteś przewodnikiem, który zadaje pytania, aby pomóc drużynie rozwiązać zadanie. Nie przekazujesz wiedzy, nie podajesz rozwiązań, ale naprowadzasz tylko pytaniami. Mentor nie krytykuje odpowiedzi drużyny, lecz zadaje jedno z pytań. Możesz wybrać je z zaproponowanej listy pytań pomocniczych. Zaliczenie stacji następuje, gdy uczeń własnymi słowami sformułuje prawidłową odpowiedź związaną z ochroną prywatności.

Instrukcja dla mentora

1. Daj drużynie 1 minutę na przeczytanie „Pigułki wiedzy”.
2. Przekaż drużynie „Kartę pracy” i włącz stoper, czas wykonania zadań to 8 minut.
3. Jeśli drużyna nie zna odpowiedzi, NIE podawaj rozwiązania. Zadawaj pytania naprowadzające oraz pytanie finałowe.
4. Po prawidłowym rozwiązaniu wręczasz drużynie fragment „Kodu odporności cyfrowej”.
5. Jeśli drużyna podjęła złą decyzję – zabierz odpowiedni „Żeton decyzji”.

Uwaga: warto rozważyć wydłużenie czasu przeznaczonego na zapoznanie się z tą pigułką wiedzy powyżej 60 sek., co pozwoli na spokojne przeczytanie jej i zrozumienie informacji

Główne zagadnienia: Szanse i ryzyka sztucznej inteligencji, specyfika promptu, zasada „AI to nie pamiętnik”, halucynacje algorytmów.

Żetony decyzji: *Tajemnica / Prywatność, które drużyna oddaje, jeśli udzieli złych odpowiedzi*

Fragment „Kodu odporności cyfrowej”: który drużyna otrzymuje po wykonaniu zadania „Zatrzymuję się.”

Cel mentora: Wyjaśnienie, jak działa asystent AI, uświadomienie, że prompty trafiają na serwery i nie wolno traktować chatu jak pamiętnika ani bezrefleksyjnie ufać jego odpowiedziom.

Pytania naprowadzające

Chatbot AI potrafi bardzo miło opowiadać żarty i pomagać w zadaniach domowych.

Czy to oznacza, że jest człowiekiem i czuje emocje tak jak my?

Co się dzieje z informacjami, sekretami czy hasłami, które wpisujecie w okienko rozmowy (prompt) z asystentem AI?

Jeśli AI wygeneruje odpowiedź na Wasze pytanie z jakiegoś przedmiotu np. historii lub przyrody, czy możecie przepisać ją bez sprawdzania? Co oznacza, że AI czasem „halucynuje”?

(Oczekiwana odpowiedź: Jeśli nie powiedziałabyś czegoś obcej osobie na ulicy – nigdy nie wpisuj tego w prompcie do AI).

STACJA 3

Dwie twarze maszyny (korzyści i zagrożenia AI)

KLUCZ ODPOWIEDZI DLA MENTORA – OPIEKUNA STACJI

Tematyka: Korzyści i zagrożenia związane ze sztuczną inteligencją (AI). Zrozumienie, że asystent AI, nie jest człowiekiem ani pamiętnikiem.

➤ Opis stacji

Jesteście przed obliczem asystenta AI. Asystent AI to specjalny program, który potrafi odpowiadać na pytania i uczyć się. Sztuczna inteligencja nie jest człowiekiem, nie odróżnia dobra od zła i może uczyć się na wszystkim, co do niej wpisze. Bardzo ważne jest, aby nie wpisywać tam nic osobistego ani też szczegółowych informacji o innych, konkretnych osobach, aby informacje, które wpisujemy nie służyły do nauki sztucznej inteligencji. Pamiętajcie również, aby nie udostępniać swoich danych osobowych i informacji o sobie.

Zadanie 1

Podzielcie poniższe karty na dwie grupy: „KORZYŚCI Z AI” oraz „ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA ZE STRONY AI”.

- *Karta A:* AI pomaga tłumaczyć trudne słowa i pomaga w uczeniu się.
- *Karta B:* AI może podawać nieprawdziwe informacje i wprowadzać w błąd.
- *Karta C:* Wpisanie do AI swoich haseł lub danych osobowych, problemów osobistych NIE jest bezpieczne, bo AI to NIE jest pamiętnik.
- *Karta D:* AI potrafi czytać teksty na głos i opowiadać żarty.

Klucz odpowiedzi

KORZYŚCI Z AI	ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA ZE STRONY AI
Karta A	Karta B Sztuczna inteligencja halucynuje/myli się.
Karta D	Karta C Wpisane dane mogą trafić w niepowołane ręce lub zostać użyte do uczenia algorytmu. AI to <i>nie pamiętnik</i> i nie wolno jej podawać haseł i danych osobowych, ponieważ dostawcy systemów AI przetwarzają wpisane treści do trenowania modeli sztucznej inteligencji.

Zadanie 2

Rozwiążcie zagadki związane z zagrożeniami sztucznej inteligencji (AI). Odpowiedzcie na poniższe pytania.

1. Jak nazywa się tekstowe polecenie (instrukcja), które wpisujesz do narzędzia AI?

Odpowiedź: *Tekstowe polecenie, które wpisujesz do narzędzi AI nazywa się prompt.*

2. Złota zasada prywatności głosi: „Jeśli nie powiedziałabyś czegoś obcej osobie na ulicy, nigdy nie wpisuj tego do (uzupełnij lukę) narzędzi AI.”

Dlaczego? *Wszystko, co wpisujemy, jest analizowane, zapamiętywane i może służyć do trenowania modelu lub trafić w niepowołane ręce.*

3. Jak określa się bardzo realistyczny, ale fałszywy materiał wideo lub audio, w którym można modyfikować twarz i głos, często w celu siania dezinformacji, oszustwa finansowego lub cyberprzemocy?

Odpowiedź: Deepfake

Podajcie przynajmniej dwie metody, po których można rozpoznać ten materiał.

Deepfake bardzo realistyczny, ale fałszywy obraz, film (deepfake video) lub nagranie dźwiękowe (deepfake audio) stworzone przez sztuczną inteligencję. Można go rozpoznać po nienaturalnych ruchach ciała, mimiki ust (np. brak synchronizacji dźwięku z ruchem warg), dziwne, niespójne elementy tła, niewyraźnych literach w tle lub braku naturalnego mrugania oczami, w napisach mogą znajdować się litery ze znakami, których nie ma w języku polskim.

4. Czy asystentowi AI można zdradzić swój sekret, dane o swoim zdrowiu lub hasło do e-dziennika?

*Nie. Asystent **AI to nie pamiętnik, to nie jest przyjaciel**. Wszystko, co wpiszesz w prompt, jest analizowane i może zostać użyte do uczenia algorytmu. Zmieniamy ustawienia prywatności, aby wpisywane przez nas informacje nie służyły do nauki AI. Stosujemy zasadę: Jeśli nie powiedziałabyś czegoś obcej osobie na ulicy – nie wpisuj tego do AI.*

STACJA 3

Dwie twarze maszyny (korzyści i zagrożenia AI)

PIGUŁKA WIEDZY

Główne zagadnienia

Szanse i ryzyka sztucznej inteligencji, specyfika promptu, zasada „AI to nie pamiętnik”, halucynacje algorytmów.

CHROŃ SWOJE NAJSKRYTSZE SEKRETY, HASŁA I DANE OSOBOWE PRZED ALGORYTMAMI SZTUCZNEJ INTELIGENCJI!

- **Asystent AI / Chatbot**

AI to zaawansowany program komputerowy oparty na sztucznej inteligencji. Potrafi odpowiadać na pytania, tłumaczyć teksty i pomagać w nauce, ale nie jest człowiekiem, nie ma uczuć, sumienia ani nie odróżnia dobra od zła.

- **Możliwości AI**

Sztuczna inteligencja - uczy się na podstawie danych i przykładów; może odpowiadać na pytania, tłumaczyć lub tworzyć teksty i obrazy.

- **AI halucynuje (myli się, zmyśla)**

AI potrafi podawać błędne lub całkowicie zmyślane informacje w bardzo przekonujący sposób, dlatego korzystanie z narzędzi nowych technologii wymaga samodzielnego myślenia, podejrzliwości i weryfikacji w innych źródłach.

- **Prompt**

To tekstowe polecenie lub pytanie, które wpisujesz do okna rozmowy z AI.

- **Deepfake**

To bardzo realistyczny, ale fałszywy obraz, film (deepfake video) lub nagranie dźwiękowe (deepfake audio) stworzone przez sztuczną inteligencję. Można go rozpoznać po nienaturalnych ruchach ciała, mimiki ust (np. brak synchronizacji dźwięku z ruchem warg), dziwnych, niespójnych elementach tła, niewyraźnych literach w tle lub braku naturalnego mrugania oczami, natomiast w napisach mogą znajdować się litery ze znakami, których nie ma w języku polskim. Warto też wiedzieć, że postęp technologii jest tak szybki, że coraz trudniej rozpoznać deepfake. Powinien być on oznaczony hologramem aplikacji, w której powstał, ale często nie jest oznaczony.

WSZYSTKO ZOSTAJE W SYSTEMIE

➤ AI uczy się na Twoich danych

Każde słowo wpisane w prompcie jest analizowane, przechowywane na serwerach i służy do trenowania algorytmu – dane mogą też trafić w niepowołane ręce.

Zmieniaj w ustawieniach aplikacji opcje prywatności, by model AI nie uczył się na treściach jakie wpisujesz.

ZŁOTA ZASADA STACJI 3 SUPERMOC DETEKTYWA PRYWATNOŚCI

AI TO NIE PAMIĘTNIK! NIGDY NIE WPISUJ DO AI SWOICH HASEŁ, PROBLEMÓW EMOCJONALNYCH, SEKRETÓW, NUMERU PESEL ANI DANYCH O ZDROWIU ITP.

STOSUJ ZASADĘ:

JEŚLI NIE POWIEDZIAŁBYŚ CZEGOŚ OBCEJ OSOBIE NA ULICY – NIGDY NIE WPISUJ TEGO DO AI.

IM MNIEJ INFORMACJI O SOBIE UDOSTĘPNIASZ W INTERNECIE TYM LEPIEJ (MINIMALIZACJA DANYCH). NIE UDOSTĘPNIJ DANYCH, KTÓRE POWINNY BYĆ SZCZEGÓLNIIE CHRONIONE NP. DANE O ZDROWIU.

